

طراحی آزمون‌های پیشرفت تحصیلی

بخش ۲

انواع آزمون های غیر عینی

۱- کوتاه پاسخ

- پرسشی
- کامل کردنی
- تشخیصی یا تداعی

۲- تشریحی

- محدود پاسخ
- گسترده پاسخ

آزمون های کوتاه پاسخ

- سوال های آزمون های کوتاه پاسخ به طور عمده با کلمات و اعداد سر و کار دارند.
- این سوال ها اسامی اشخاص، مکان ها، اشیا، فرایندها، رنگ ها و ... می باشد.
- اگر پاسخ به صورت عبارت باشد، عبارتی کوتاه مدنظر است. مجموعه ای از سوالات مختصر که غالباً برای سنجش آموزش سطح پایین طرح می شوند تشکیل شده است.
- پاسخها شامل کلمه، عبارت، جمله، عدد یا علامت است.

۱- پرسشی:

انواع نمودار های فرایندی یک کارخانه ی صنایع شیمیایی را نام ببرید؟

۲- کامل کردنی:

برای باز وبست کردن پیچ های خودرو آچارمناسب است.

۳- تشخیصی (تداعی):

سازو کار مورد استفاده در هر یک از دستگاه های کاهش اندازه زیر را مشخص کنید

خرد کن فکی

خرد کن غلطکی

آسیاب گلوله ای

ماشین برش

قواعد تهیه سوالات کوتاه پاسخ

- برای آزمون خود جدول مشخصات تهیه کنید و سوال های آزمون را با توجه به جدول مشخصات بنویسید.
- هر سوال باید موضوع مهمی را شامل شود.
- سوال ضعیف:
عدد صفر دماسنج مختص به چه دمایی است؟
- صورت سوال را کاملاً روشن بنویسید به گونه‌ای که پاسخ معینی داشته باشد.
- سوال مبهم و چندپهلوی:
نماد C در نمودار جریان فرایند بیان گر کدام وسیله است؟
- صورت سوال را از روی مطالب کتاب عیناً نقل نکنید.
- سوال ضعیف:
روش و نوع عملکردی که بتوان توسط آن ماده را از حالتی به حالت دیگر تغییر داد می نامند.
- در سوال هایی که پاسخ های آن ها اعداد هستند، واحد مقیاس و میزان دقتی را که در محاسبات باید رعایت شوند مشخص کنید.

قواعد تهیه سوالات کوتاه پاسخ

- در سوال های کوتاه پاسخ کامل کردنی، فقط کلمات و عبارات مهم را حذف کنید.
- سوال ضعیف:
- قطعه ی چرخان داخل پوسته ی پمپ که موجب گردش می شود پروانه نامیده میشود.
- در سوال های کامل کردنی که برای ارزشیابی پیشرفت تحصیلی به کار می روند، تعداد زیادی جای خالی منظور نکنید. (برای هوش مناسب هستند)
- جای خالی سوال های کامل کردنی را تا آنجا که ممکن است در قسمت پایانی سوال قرار دهید (اطلاع پیش از سنجش).
- سوال نامناسب:
- وسیله ای است که برای جدا سازی ذرات جامد بر اساس اندازه به کار میرود.

قواعد تهیه سوالات کوتاه پاسخ

- جای خالی سوال های کامل کردنی را همواره یک اندازه تعیین کنید.
- تا حد امکان به جای سوال های کامل کردنی، از سوال های پرسشی استفاده کنید (پرسش بهتر از کامل کردنی است زیرا ابهام کمتری دارد و شبیه به پرسش های معلمان هستند).
- در سوال های کامل کردنی، از کاربرد اشارات دستوری و موارد دیگری که جواب سوال را مشخص می کنند خودداری کنید.
- **سوال ضعیف:**
برج تقطیر، برجی استوانه ای شکل از جنس فلز است که با سینی های سوراخ دار افقی به چندین قسمت تقسیم شده است.

آزمون های غیر عینی (ذهنی)

انواع آزمون های تشریحی

● آزمون گسترده پاسخ

- در این نوع آزمون هیچ محدودیتی برای آزمون شونده منظور نمی شود.
- مناسب سطوح بالای شناختی هستند (تحلیل، ترکیب و ارزشیابی)

● آزمون محدود پاسخ

- در این نوع آزمون، صورت سوال آزمون شونده را ملزم می کند تا پاسخ خود را در چهارچوب شرایطی خاص محدود کند.
- مناسب سطوح فهمیدن، کار بستن و تحلیل هستند.
- ولی برای سنجش توانایی ترکیب (خلاقیت) و ارزشیابی زیاد مناسب نیست.

قواعد تهیه سوالات تشریحی

۱) در نوشتن صورت سوال های آزمون یک درس، با رسم جدول مشخصات آن درس، دقت کنید که سوال ها به طور مستقیم به هدف های آموزشی مربوط شوند. (بد بودن یک سوال در یک آزمون تشریحی ۵ سوالی، خیلی بیشتر از بد بودن یک سوال در یک آزمون عینی به نتیجه ارزشیابی لطمه می زند) پس دقت در نوشتن این نوع سوال ها بیشتر ضروری است.

۲) سوال های تشریحی را تنها به اندازه گیری هدف هایی محدود کنید که با سایر انواع آزمون ها به خوبی قابل اندازه گیری نیستند. (از این نوع سوال برای اندازه گیری هدف های دانش استفاده نکنید)

سوال ضعیف

مثال: فرایند را تعریف کنید (دانش)

قواعد تهیه سوالات تشریحی

۳) صورت سوال های تشریحی را با عبارات و کلمات واضح و روشن بنویسید و از کلی گویی و ابهام در بیان بپرهیزید

کلمات و عبارات "تعریف کنید"، "حل کنید"، "خلاصه کنید"، "طبقه بندی کنید" از کلمات "بحث کنید" و "بررسی کنید" روشن تر هستند.

در کاربرد کلمات "توضیح دهید" و "مقایسه کنید" بهتر است منظور خود را به صراحت بیان نمایید در غیراینصورت ممکن است برداشت های متفاوتی از این کلمات بشود.

سوال ضعیف

مثال: انواع آسیاب ها را مقایسه کنید.

سوال مناسب:

مثال : انواع آسیاب ها را از لحاظ اندازه ی ذرات خروجی مقایسه کنید

قواعد تهیه سوالات تشریحی

۴) از کاربرد کلمات "چه کسی"، "چه وقت"، "کجا" و ... بپرهیزید.
این کلمات تنها معلومات را اندازه می‌گیرند. به جای این‌ها، از کلمات "چرا"،
"چگونه" و "به چه دلیلی" استفاده کنید.

سوال ضعیف

مثال: چه کسی نخستین وسیله‌ی علمی را برای اندازه‌گیری درجه
حرارت اختراع کرد؟

سوال مناسب:

مثال: برتری دماسنج‌های پر شده نسبت به دماسنج‌های انبساطی
چیست؟

قواعد تهیه سوالات تشریحی

۵) تا حد امکان از سوال های تازه و موقعیتهای جدید استفاده کنید.
طرح سوالات کلامی فقط حافظه را می سنجد.

۶) سوال های مربوط به موضوعات و عقاید بحث انگیز باید طوری طرح شوند که از آزمون شونده بخواهند تا شواهد لازم را برای مستند کردن عقیده ی انتخابی را بیان کند، نه اینکه از او بخواهد تا صرفاً عقاید شخصی خود را شرح دهد.

۷) به آزمون شوندهگان حق انتخاب چند سوال از میان تعدادی سوال را ندهید.
زیرا ملاک تصحیح غیریکنواخت می شود. (در آزمون داخلی بلامانع است)

مثال : از میان سوالات زیر یکی را به دلخواه پاسخ دهید

۱- سرعت بحرانی چیست و سرعت آسیاب نسبت به آن چگونه باید باشد؟

۲- تفاوت آسیاب های پیوسته و نا پیوسته را بنویسید.

قواعد تهیه سوالات تشریحی

۸) برای پاسخ دادن به سوال ها، زمان کافی در نظر بگیرید و زمان هر سوال را نیز به طور جداگانه مشخص کنید. (زمان فکر کردن - زمان پاسخ دادن)

۹) با نوشتن سوال هایی که به جواب کوتاه نیاز دارند، تعداد آن ها را افزایش دهید و از ضعف نمونه گیری آزمون های تشریحی بکاهید.

۱۰) عواملی که در ارزشیابی آزمون های تشریحی دخالت خواهید داد از پیش تعیین کنید و آن ها را به اطلاع آزمون شوندگان برسانید.

مثال: در صورت استفاده از روش تناسب برای محاسبات نمره منظور نمی گردد

هواپیمایی با سرعت 500 ft/s در حال حرکت است سرعت این هواپیما را بر حسب km/h محاسبه کنید

ترتیب سوالات در آزمون ها

• ما ترتیب آسان به مشکل را توصیه می کنیم.

1. جورکردنی
2. صحیح - غلط
3. چندگزینه ای
4. تکمیلی
5. محدود پاسخ
6. گسترده پاسخ

خدا قوت عزیزان

از حوصله شما سگزارم